



Laukaa

MUURAME

JÄMSÄ

JYVÄSKYLÄ



Perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittäminen

# OPO-HANKE 2021-2022

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIO  
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

**OIKEUS OPPIA -KEHITTÄMISOHJELMA**

# Perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittäminen

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ  
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

---

Oppilaanohjauksen alueellinen kehittämishanke 2021-2022  
Jyväskylä | Muurame | Laukaa | Jämsä





Tarja Puura, hankekoordinaattori  
tarja.puura@jyvaskyla.fi  
p. 040 776 2012



**OPO-hanke**  
**2021-2022**



## Oppivelvollisuuden laajentamisen uudistus

-  1.1.2021 voimaan  
hakeutumisvelvollisuus ja  
perusopetuksen ohjaus- ja  
valvontavastuu
-  1.8.2021 alkaen tehostettu  
henkilökohtainen oppilaanohjaus  
perusopetuksessa
-  1.8.2021 laki oppivelvollisuudesta  
ja laki tutkintokoulutukseen  
valmentavasta koulutuksesta
-  1.8.2022 tutkintokoulutukseen  
valmentava koulutus TUVA

**Tavoitteena on turvata jokaiselle  
oppilaalle elämässä ja  
yhteiskunnassa tarvittava osaaminen  
ja sivistys, sekä edistää oppilaiden  
yhdenvertaisia mahdollisuuksia  
kehittää itseään tarpeidensa ja  
kiinnostuksen kohteidensa  
mukaisesti.**



# Tarve

Miksi oppilaanohjausta kehitetään valtakunnallisesti ja alueellisesti?



## Yhdenmukaisuus

Oppivelvollisuuden laajentamisen uudistus velvoittaa kaikkia opetuksen/koulutuksen järjestäjiä tehostamaan ohjausprosesseja.



## Tuloksellisuus

Toisen asteen opintoihin siirtyminen ja nivelvaihe tulisi saada mahdollisimman sujuvaksi, jotta nuoren oma koulutuspolku löytyy.



## Tehokkuus

Jokaisen ei tarvitse keksiä pyörää uudestaan ja luoda omia käytänteitä esim. nivelvaiheisiin. Jaetaan osaamista.

# Mukana

Hankkeen koordinointi

## Jyväskylä

4098 oppilasta vuosiluokilla 7-9\*

Jyri Ylönen, Paula Jokinen,  
Johnny Kotro, Minna Kuutti

# Muurame

488 oppilasta vuosiluokilla 7-9\*

Minna Karhunen, Raija Kattilakoski

---

## Laukaa

882 oppilasta vuosiluokilla 7-9\*

Saara Vierimaa, Eva Hilkamo

---

## Jämsä

615 oppilasta vuosiluokilla 7-9\*

Hanna Härmälä, Sini Käkönen

# Kohderyhmä

## **Perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaat**

Oppilaat, joilla erityisiä haasteita toisen asteen opintoihin hakeutumisessa tai jotka eivät aloita toisen asteen opintoja perusopetuksen jälkeen.

## **Opinto-ohjauksesta vastaava opetushenkilöstö**

Oppivelvollisuus uudistuksen myötä uusiin velvoitteisiin vastaaminen.

# Tavoitteet



Alueellisesti yhdenmukaiset, tehokkaat ja tulokselliset toimintamallit vastaamaan laajennetun oppivelvollisuuden asettamiin vaatimuksiin



## Tavoite 1

Tehostetun oppilaanohjauksen alueellisen mallin luominen



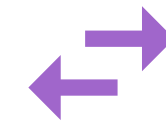
## Tavoite 2

Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen opinto-ohjauksessa



## Tavoite 3

Koko koulu ohjaa -periaatteen tukeminen, yhteistyö huoltajien kanssa



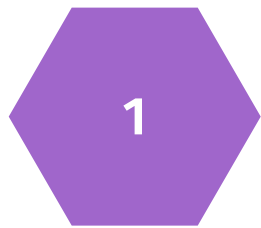
## Tavoite 4

Tiedonsiirron sujuvuuden varmistaminen nivelvaiheessa

# Toiminta

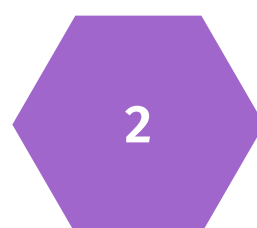


Yhteistyössä neljän kunnan perusopetuksen, nuorisopalvelujen, oppilashuollon ja toisen asteen asiantuntijoiden kesken.



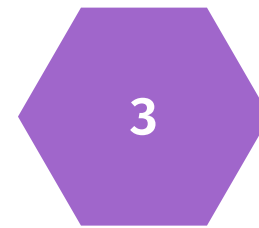
## Tilannekuvan kartoitus

Selvitetään, mitkä ovat alueellisesti katsottuna ne oppilaanohjauksen ja toisen asteen nivelvaiheen prosessit, jotka vaativat yhdenmukaistamista, sujuvoittamista ja selkeyttämistä.



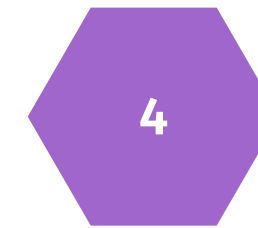
## Tiedon lisääminen

Tiedotetaan ja ohjataan henkilöstöä koulutuksiin, jotka vahvistavat osaamista opinto-ohjaukseen ja laajennettuun oppivelvollisuuteen liittyen. Ennakoidaan tulevaa, esim. TUVA-koulutukseen hakeutuminen.



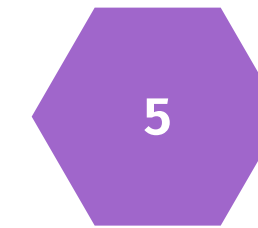
## Opinto-ohjaajan oman työn reflektointi

Tarkastellaan, millainen on opinto-ohjaajan työnkuva, millaista monialaista yhteistyötä tehokas oppilaanohjaus vaatii tuekseen ja riittävätkö resurssit.



## Oppilaan osallisuuden vahvistaminen

Kehitetään oppilaanohjauksen toimintamalleja ja sisältöjä niin, että oppilaiden motivaatio opiskella ja hakeutua toisen asteen opintoihin lisääntyy.



## Tehostetun oppilaan-ohjauksen alueellisen toimintamallin luominen

Päivitetään ohjaussuunnitelmat. Lisätään laatua ja oppilaiden yhdenvertaisuutta jatko-opintoihin ohjautumisessa..





# Aikataulu

Hankkeen ohjaus-/koordinaatioryhmä suunnittelee ja täsmentää hankkeen toimintaa sekä koordinaattorin työnkuvaa



## syksy 2021

Alueellisten toimintamallien kehittäminen yhteistyötahojen kanssa alkaa



## kevät 2022

Alueellinen tehostetun oppilaanohjauksen toimintamalli valmistuu



## syksy 2022

Hankkeen tulosten ja toimintamallin julkistaminen

# Pohdittavaksi

**Mitkä ovat tällä  
hetkellä ne  
ohjauksen  
prosessit, jotka  
vaativat  
selkeyttämistä?**

**Yhteistyö-  
verkostoissa**

**Omassa  
kunnassa**

**Omassa  
koulussa**

**Omilla  
ohjattavilla  
8.-9. lk**

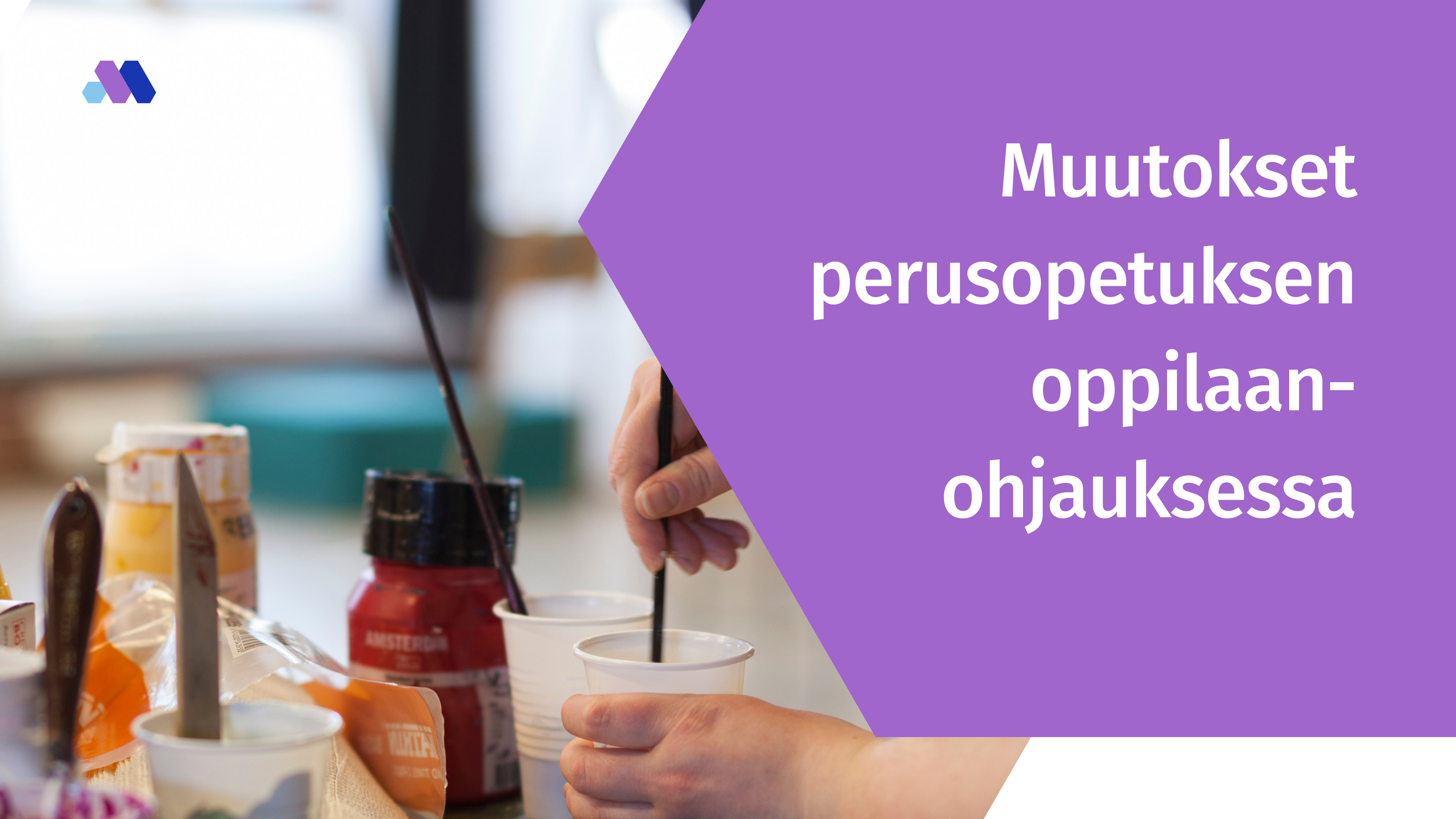
**Omassa  
ohjaustyössä**

**Valta-  
kunnallisesti**





# Muutokset perusopetuksen oppilaan- ohjauksessa



# Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi

OPH-557-2021



**Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)

Perusopetuslaki 1216/2020 11 a, Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 4 §, 5 § ja 10 §

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi

OPH-557-2021



# Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)

**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)

**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)

**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)



**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)

**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)



**Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät.**

**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)

**Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014**

**Muutosmääräys 9.3.2021, voimaan 1.8.2021 alkaen toistaiseksi**

OPH-557-2021



**Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.**

OPS 2014 | 15.4.19 Oppilaanohjaus

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 (uusi alaotsikko)



# Keskeisiä käsitteitä



## ◆ **Hakeutumisvelvollisuus**

**Oppivelvollisen** on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen.

Hakeutumisvelvollisuus jatkuu niin pitkään kunnes oppivelvollinen saa koulutuspaikan.

Pääsääntöisesti opintoihin hakeudutaan perusopetuksen päättämivuoden keväällä eli 9. luokan keväällä yhteishaussa.

Oppivelvollinen voi hakeutua myös yhteishaun ulkopuolella oleviin oppivelvollisuuskoulutuksiin, kuten oppisopimuskoulutukseen, vieraskieliseen koulutukseen tai kansanopistojen oppivelvollisille suunnattuihin koulutuksiin.

## ◆ **Perusopetuksen ohjaus- ja valvontavastuu**

**Perusopetuksen järjestäjän** tehtävänä on ohjata ja valvoa, että oppilas täyttää hakeutumisvelvollisuutensa ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä.

Yhteishaun tulosten julkaisemisen jälkeen perusopetuksen järjestäjän tulee tarkistaa, että oppivelvollinen on saanut opiskelupaikan.

Jos oppivelvollinen on saanut opiskelupaikan, opetuksen järjestäjän tulee tarkistaa, onko opiskelija aloittanut koulutuksessa.

Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, perusopetuksen järjestäjän tulee ottaa yhteyttä oppivelvolliseen ja tarjota ohjausta, jotta oppivelvollinen voi hakea opiskelupaikkaa yhteishaun jälkeisessä jatkuvassa haussa.



◆ **Perusopetuksen järjestäjän** ohjaus- ja valvontavastuu päättyy seuraavan koulutuksen järjestäjän valvontavastuun alkaessa.

◆ **Opetuksen järjestäjä** selvittää oppivelvollisen hakeutumista ja opintojen aloittamista koskevat tiedot valtakunnallisista rekistereistä (Valpas).

◆ Ne hakeutumistiedot, jotka eivät käy ilmi opiskelijavalintarekisteristä, **oppivelvollisen** tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä ilmoittaa hakeutumisestaan sekä opiskelupaikan saamisesta ja vastaanottamisesta perusopetuksen järjestäjälle.

◆ **Perusopetuksen järjestäjä** voi tarvittaessa varmistaa oppivelvollisen antamat tiedot siitä oppilaitoksesta, johon oppivelvollinen on ilmoittanut hakeneensa tai hän on ilmoittanut aloittaneensa opinnot.

# Ollaan yhteyksissä!



**Tarja Puura**

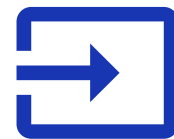
Hankekoordinaattori



**040 776 2012**



**[tarja.puura@jyvaskyla.fi](mailto:tarja.puura@jyvaskyla.fi)**



**Ohjelmakaari 10**

Jyväskylän kaupunki,  
Palveluohjaus- ja kehittämissyksikkö

JYVÄSKYLÄ



**Kiitos!**

KUVA: HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN